

Na temelju članka 13. stavka 2. Zakona o kemikalijama (»Narodne novine« broj 18/2013) ministar zdravlja donosi

PRAVILNIK

O UVJETIMA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PROIZVODNJE, STAVLJANJA NA TRŽIŠTE I KORIŠTENJA OPASNIH KEMIKA LIJA

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se posebni uvjeti koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost proizvodnje, stavljanja na tržište (prodaja na veliko i prodaja na malo) i korištenja opasnih kemikalija označenih kao: vrlo otrovne kemikalije; otrovne kemikalije; štetne kemikalije; nagrizajuće kemikalije; karcinogene kemikalije 1., 2. i 3. kategorije; mutagene kemikalije 1., 2. i 3. kategorije i reproduktivno toksične kemikalije 1., 2. i 3. kategorije, odnosno kemikalije koje se razvrstavaju u jednu od sljedećih kategorija opasnosti: akutna toksičnost 1., 2., 3. i 4. kategorije; nagrizajuće za kožu 1. kategorije, potkategorija 1.A, 1.B i 1.C; preosjetljivost dišnih putova 1. kategorije i potkategorija 1.A i 1.B; mutagenost 1.A, 1.B i 2. kategorije; karcinogenost 1.A, 1.B i 2. kategorije; reproduktivna toksičnost 1.A, 1.B i 2. kategorije; specifična toksičnost za ciljane organe – jednokratno izlaganje 1. i 2. kategorije; specifična toksičnost za ciljane organe – ponavljano izlaganje 1. i 2. kategorije i aspiracijska toksičnost 1. kategorije.

Članak 2.

Ovaj Pravilnik ne primjenjuje se na stavljanje na tržište i korištenje proizvoda u kojima se opasna kemikalija nalazi u takvom obliku da je neškodljiva pri korištenju ili se nalazi u zatvorenom sustavu zaštićenom od otvaranja ili razaranja.

Članak 3.

(1) Pravne i fizičke osobe iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- imati prostorije za smještaj, čuvanje i izdavanje opasnih kemikalija koje u pogledu lokacije, načina izgradnje, kvalitete zidova i podova, osvijetljenosti, prozračivanja, temperature i vlažnosti odgovaraju sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima,
- imati osigurana zaštitna sredstva za radnike koji rade s opasnim kemikalijama,
- imati opremu za rad s opasnim kemikalijama koja je otporna na djelovanje kemikalija s kojima dolazi u dodir te
- imati upute o načinu pružanja prve pomoći u slučaju nezgode, kao i sredstva za pružanje prve pomoći i sredstva za dekontaminaciju i uklanjanje opasnih kemikalija.

(2) Pravne ili fizičke osobe koje se bave stavljanjem u prodaju na malo opasnih kemikalija, ili koriste opasne kemikalije označene kao štetne, nagrizajuće s oznakom da izazivaju opekotine, karcinogene kemikalije 3. kategorije, mutagene kemikalije 3. kategorije i reproduktivno toksične kemikalije 3. kategorije, odnosno akutno toksične kategorije 3. i 4., nagrizajuće za kožu potkategorije 1.B i 1.C i koje izazivaju preosjetljivost dišnih putova 1. kategorije i podkategorija 1.A i 1.B, karcinogene 2. kategorije, mutagene 2. kategorije, reproduktivno toksične 2. kategorije, specifično toksične za ciljane organe – jednokratno izlaganje 2. kategorije, specifično toksične za ciljane organe – ponavljano izlaganje 2. kategorije i koje izazivaju aspiracijsku toksičnost 1. kategorije, mogu sve poslove obavljati u jednoj prostoriji koja zadovoljava sanitarno-tehničke i higijenske uvjete.

Članak 4.

(1) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost proizvodnje, stavljanja na tržište (prodaja na veliko i prodaja na malo) i korištenja opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika, moraju imenovati odgovornu osobu za rad s opasnim kemikalijama.

(2) Pravne i fizičke osobe koje se bave stavljanjem na tržište, proizvodnjom opasnih kemikalija ili koje koriste opasne kemikalije u proizvodnji označene kao vrlo otrovne kemikalije, otrovne kemikalije, nagrizajuće kemikalije (s oznakom: izaziva teške opekotine), karcinogene kemikalije kategorije 1 i 2, mutagene kemikalije kategorije 1 i 2 i reproduktivno toksične kemikalije kategorije 1 i 2, odnosno kemikalije koje se razvrstavaju u jednu od slijedećih kategorija opasnosti: akutna toksičnost 1., 2. i 3. kategorije, nagrizajuće za kožu potkategorije 1.A, karcinogenost 1.A i 1.B kategorije, mutagenost 1.A i 1.B kategorije, reproduktivna toksičnost 1.A i 1.B kategorije, specifična toksičnost za ciljane organe – jednokratno izlaganje 1. kategorije i specifična toksičnost za ciljane organe – ponavljano izlaganje 1. kategorije, moraju imati odgovornu osobu za rad s opasnim kemikalijama, a pod čijim se neposrednim nadzorom opasne kemikalija proizvode, skladište, koriste u proizvodnji ili stavljanju na tržište.

(3) Odgovorna osoba iz stavka 1. ovoga članka mora imati završeni preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij iz biomedicinskih, prirodoslovnih, biotehničkih ili tehničkih znanosti.

(4) Pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom, stavljanjem na tržište ili koriste opasne kemikalije moraju imati radnike koji su stekli potrebna znanja o zaštiti od opasnih kemikalija s kojima rade, sukladno posebnom propisu, kao i koji su osposobljeni dati korisniku, prilikom maloprodaje, upute o bezopasnom rukovanju i primjeni opasnih kemikalija.

Članak 5.

(1) Pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika, moraju imati:

- objekte s prostorima za smještaj sirovina, proizvodnju, smještaj gotovih proizvoda i ambalaže,
- laboratorij za ispitivanje i kontrolu opasnih kemikalija u proizvodnom procesu te
- odgovarajuću opremu za proizvodnju.

(2) U slučaju da pravna ili fizička osoba koja se bavi proizvodnjom opasnih kemikalija nema laboratorij iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka, mora sklopiti ugovor s drugom pravnom ili fizičkom osobom koja ima ovlaštenje ministra zdravlja za ispitivanje svojstava opasnih kemikalija.

Članak 6.

(1) Objekti koji služe za čuvanje, proizvodnju, korištenje i za stavljanje na tržište opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika, izgrađuju se na mjestima s najpovoljnijim klimatskim uvjetima glede ruže vjetrova, konfiguracije tla, temperaturnih promjena i promjena klime te koja nisu podložna poplavama i na kojima ne postoji mogućnost onečišćenja voda. Objekti se moraju rasporediti tako da se omogući pristup vatrogasnim ekipama u slučaju požara.

(2) Opasne kemikalije iz članka 1. ovoga Pravilnika mogu se držati i u ormarima izrađenim iz materijala kompatibilnog tim kemikalijama i uređenog na način da se spriječi izlijevanje kemikalije izvan ormara ili akcidentalni događaj poput požara ili eksplozije.

(3) Prostorije iz stavka 1. ovoga članka u kojima se obavlja proizvodnja, skladištenje u prodaji na veliko, odnosno u kojima se profesionalno koriste opasne kemikalije, ne smiju se nalaziti u stambenim zgradama.

(4) Odredbe stavka 1. i 3. ovoga članka ne odnose se na korištenje i prodaju na malo kemikalija iz članka 3. stavka 2. ovoga Pravilnika.

Članak 7.

Opasne tvari iz članka 3. stavka 2. ovoga Pravilnika mogu se držati u prodajnim prostorijama koje služe za druge potrebe pod uvjetima kako slijedi:

1. U prodajnoj prostoriji površine do 50 m² opasne kemikalije moraju biti smještene u ormarima ili na policama. Ormari ili police moraju biti izrađeni od materijala koji kemijski ne reagira u dodiru s opasnim kemikalijama.

2. U prodajnoj prostoriji većoj od 50 m² opasne kemikalije moraju biti smještene u za to posebno odvojenom prostoru na udaljenosti najmanje 3 metra od prostora za prodavanje hrane, pića i stočne hrane.

3. Ormari ili police odnosno prostor u kojem se drže opasne kemikalije moraju biti vidno označeni i obilježeni propisanim znakovima opasnosti/piktogramima i oznakama upozorenja.

4. Opasne kemikalije koje mogu međusobno reagirati moraju biti smještene u ormaru ili na policama tako da se onemogući njihova međusobna kemijska reakcija.

Članak 8.

(1) Objekti i prostorije iz članka 3., 5. i 6. ovoga Pravilnika moraju biti izgrađeni od čvrstog materijala i osigurani od neovlaštenog pristupa.

(2) Zidovi prostorija moraju biti lako perivi i prikladni za održavanje.

(3) Vrata objekata moraju biti izvedena tako da se automatski zatvaraju, osim ako se u prostoriji nalaze kemikalije navedene u članku 4. stavku 2. ovoga Pravilnika.

(4) Vodovodne i kanalizacijske cijevi ili električni vodovi koji prolaze kroz zidove objekta i prostorija i otvori na njima moraju se nepropusno zatvoriti.

Članak 9.

(1) Pod u prostorijama mora biti gladak, lako periv i otporan na opasne kemikalije iz članka 1. ovoga Pravilnika koje se nalaze u prostoriji.

(2) Na ulazu u prostorije u kojima se opasne kemikalije proizvode, skladište ili koriste, prag mora biti izveden u visini najmanje 5 cm na način da se mogu zadržati prolivene ili prosute opasne kemikalije.

(3) U prostorijama u kojima se nalaze opasne kemikalije, na podu ne smije biti izravnog odvoda u kanalizaciju. Ako su proizvodnji ili korištenju odvođi potrebni, povezuju se nepropusnim kolektorom do jame za obradu otpadnih voda.

Članak 10.

Objekti iz članka 6. stavka 1. ovoga Pravilnika moraju se konstruirati tako da se osigura zaštita opasne kemikalije od izravnih sunčevih zraka, atmosferskog taloga, plinova, para i topline.

Članak 11.

(1) Prozračivanje u objektima ili ormarima s opasnim kemikalijama iz članka 1. ovoga Pravilnika, a koje se isparavaju ili daju pod radnim uvjetima aerosole odnosno prašinu, mora biti prirodno ili umjetno i izvedeno tako da koncentracija štetnih plinova i aerosola u radnim prostorijama ili na mjestima za boravak ne bude veća od granične vrijednosti izloženosti propisane odgovarajućim propisima zaštite na radu.

(2) Koncentracije u zraku opasnih kemikalija iz stavka 1. ovoga članka kod najbližih stambenih objekata ili mjesta okupljanja i zadržavanja ljudi ne smiju prijeći dopustive koncentracije u okolišu regulirane posebnim propisima.

(3) Ako u prostorijama iz stavka 1. ovoga članka nije ugrađeno automatsko praćenje koncentracija hlapljivih opasnih kemikalija i kemikalija koje se pri radnom procesu javljaju u zraku kao aerosoli ili prašina, provjera se mora obavljati odgovarajućim uređajem kontinuirano ili najmanje svaka četiri sata za radnog vremena, sukladno odgovarajućim propisima o zaštiti na radu.

Članak 12.

Ako pod normalnim uvjetima skladištenja ili korištenja opasna kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika daje plinove ili aerosole, strop prostorija u kojima se čuvaju ili proizvode takve kemikalije mora biti čvrst i otporan na plinove i aerosole opasnih kemikalija koje se nalaze u prostoriji.

Članak 13.

Kemikalije koje mogu međusobno reagirati moraju se držati odvojeno jedne od drugih u posebnim prostorijama ili u istom prostoru odvojene na način da u slučaju istovremenog izlivanja ili prosipanja ne mogu doći u izravan kontakt.

Članak 14.

(1) Veliki pokretni ili samostojeći spremnici (cisterne) u kojima se skladište opasne kemikalije iz članka 1. ovoga Pravilnika, smještaju se na nepropusno ozidanom mjestu.

(2) Oko svakog spremnika ili skupine spremnika iz stavka 1. ovoga članka obvezno se izvodi prihvatni bazen koji mora biti dovoljno velik da može zadržati tekućinu koja odgovara obujmu najvećeg spremnika u skladišnom prostoru. Između pojedinih spremnika mora se osigurati dovoljno prostora za prilaz u slučaju požara ili druge nesreće.

(3) Ako iznad prostora za smještaj spremnika iz stavka 1. ovoga članka nema nadstrešnice, mora se izvesti sustav za prikupljanje oborinskih voda.

(4) Podzemni spremnici za kemikalije iz stavka 1. ovoga članka moraju biti izvedeni s posebnom zaštitnom izolacijom ili dvostrukom stijenkom, da bi se onemogućilo onečišćenje podzemnih voda.

(5) Spremnici iz stavaka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka moraju biti građeni od materijala otpornog na opasne kemikalije koje se u njima nalaze.

Članak 15.

(1) Pri skladištenju opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika u prostorijama mora biti osigurano dovoljno prostora između pojedinih polica i/ili naslaga, radi nesmetanog prenošenja spremnika, osiguranja slobodne cirkulacije zraka i omogućavanja prilaza u slučaju požara ili druge nesreće s opasnim kemikalijama.

(2) Visina naslaga ili polica iz stavka 1. ovoga članka mora biti takva da se osigura njihova stabilnost i spriječi mehaničko ili drugo oštećenje pojedinačnih pakiranja.

Članak 16.

(1) Prostorije ili ormari u kojima se smještaju i čuvaju opasne kemikalije iz članka 4. stavka 2. ovoga Pravilnika, moraju biti osigurane od neovlaštenog pristupa i pod ključem.

(2) Vrlo otrovne kemikalije odnosno kemikalije koje se razvrstavaju kao akutno toksične 1. kategorije i akutno toksične 2. kategorije, specifično toksične za ciljane organe – jednokratno izlaganje 1. kategorije, moraju se držati u posebnim prostorijama, odvojeno od ostalih opasnih kemikalija i pod ključem te se smiju prodavati samo pravnim ili fizičkim osobama koje imaju odobrenje za rad s tim kemikalijama, izdano od Ministarstva zdravlja.

Članak 17.

U prostorijama i na mjestima gdje se rukuje opasnim kemikalijama iz članka 1. ovoga Pravilnika obvezno je na vidljiva mjesta staviti pisane upute koje se odnose:

- na rad uređaja i postupak s uređajima,
- na način pripreme, pakiranja i otpreme opasne kemikalije,
- na održavanje higijene i pridržavanje mjera sigurnosti,
- na postupke u slučaju nesreće s osnovnim podacima za svaku opasnu kemikaliju s kojom se rukuje,
- na čišćenje uređaja i pribora te

– tekstualno objašnjenje oznaka upozorenja (R, odnosno H) i obavijesti (S, odnosno P).

Članak 18.

U blizini mjesta na kojima se rukuje opasnim kemikalijama iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju se osiguravati sljedeća sredstva:

za osobnu dekontaminaciju – tekuća voda (npr. slavina, fontana),

a) tuš za kemikalije iz članka 4. stavka 2.

b) za dekontaminaciju radnih površina, uređaja i opreme te sredstva za omeđivanje širenja posljedica nesreće (npr. pijesak ili drugi sorbens),

c) protuotrovi koji se mogu nabaviti u ljekarnama,

d) oprema za zaštitu dišnih putova ako je potrebna te

e) prikladna oprema za zaštitu ostalih dijelova tijela.

Članak 19.

Pravne i fizičke osoba koje obavljaju proizvodnju, promet na veliko i korištenje opasnih kemikalija obvezne su osigurati radnicima radnu obuću, odjeću i druga osobna zaštitna sredstva (npr. zaštitnu kacigu, naočale ili štitnik za oči, filtarsku polumasku, zaštitnu masku s odgovarajućim filtrom, samostalni uređaj za disanje, kombinezone, odgovarajuće zaštitne rukavice, pregaču i dr.) izabrana prema hrvatskim normama i prikladnima za opasnu kemikaliju, proces u kojem se koristi i količine u procesu.

Članak 20.

(1) Pravna i fizička osoba koje se bavi proizvodnjom, prodajom na veliko opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika te koja koristi opasne kemikalije iz članka 4. stavka 2. ovoga Pravilnika, mora za radnike koji rukuju opasnim kemikalijama osigurati posebne prostorije i to:

– garderobu sa po dva garderobna ormarića za svakog radnika (jedan za radnu odjeću i osobna zaštitna sredstva, a drugi za osobnu garderobu) s ključem ili lokotom,

– prostoriju za održavanje higijene i za osobne potrebe – jelo i piće,

– prostoriju za odmor.

(2) Prostorije iz stavka 1. ovoga članka moraju biti fizički odvojene od radnih prostorija.

(3) Pravna i fizička osoba koja koristi ili stavlja u maloprodaju opasne kemikalije mora osigurati radnicima prostor za održavanje osobne higijene i prostor za jelo i piće.

Članak 21.

(1) U prostorijama u kojima se radi s opasnim kemikalijama moraju biti na vidljiva mjesta postavljene oznake o:

– zabrani pušenja,

– zabrani uzimanja hrane i napitaka,

- zabrani pristupa neovlaštenim osobama,
- telefonski brojevi odgovornih osoba i službi u slučaju nesreće,
- oznake smjera kretanja u slučaju požara ili drugih nesreća s opasnim kemikalijama.

(2) Radnicima koji rukuju s opasnim kemikalijama iz članka 1. ovoga Pravilnika, moraju biti na raspolaganju kratke upute o postupcima za slučaj nesreće s opasnim kemikalijama.

Članak 22.

Uvjeti za stavljanje na tržište opasnih kemikalija iz članka 1. ovoga Pravilnika primjenjuju se i na opasne kemikalije koje se uvoze u slobodne zone te na opasne kemikalije koje se drže u carinskim skladišnim objektima u Republici Hrvatskoj.

Članak 23.

Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom ili korištenjem opasnih kemikalija te o uvjetima koje moraju ispunjavati pravne ili fizičke osobe koje obavljaju promet na malo ili koriste opasne kemikalije (»Narodne novine« broj 68/2007)

Članak 24.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/13-02/80

Urbroj: 534-10-1-1-1/3-13-1

Zagreb, 25. srpnja 2013

Ministar

**prof. dr. sc. Rajko Ostojić, dr.
med., v. r.**